

זה הדרייך

زوهدريخ ZO HADEREKH

גליון 14, 6 באפריל 2011

כלבי הציד ודילמת אובאמה

תלות הגומלין בין המלחמה בלוב לבין המלחמה הישראלית הבאה.

עשוי להיות המשך בדמות לחץ מדיני בינלאומי מוגבר על ישראל להפסיק להיות כובשת של מדינה, המוכרת על ידי רוב המדינות בעולם, ולסלק משם את ההתנחלויות. החלטה כזאת, אפילו ארה"ב תתנגד לה (בעצרת האו"ם, אין לחמש המעצמות זכות וטו), תעמיד את ממשל אובאמה, הדוגל פומבית בפתרון של שתי מדינות, בפני דילמה קשה, שממש לא נוחה לממסד הישראלי.

אך עם כל הרצון של ארה"ב לסייע לשותף הישראלי למנוע את ההחלטה בעצרת האו"ם, ממשל אובאמה מהסס להזניק את הצבא הישראלי לעוד מלחמה בעת שהמזרח התיכון רותח.

האסטרטגיה האמריקאית

ממשל אובאמה החליט לשתף פעולה עם צרפת ובריטניה במלחמה המתנהלת כעת בלוב, למרות הסיכון שבהסתבכות נוספת לאלה שהצבא האמריקאי כבר מסובך בהן בעירק ובאפגניסטן. אובאמה חשש, שאי-מעורבות בלוב, תשאיר לצרפת ולבריטניה יד חופשית בהשתלטות על הנפט הלובי, ובעיקר – על הרישיונות לחיפושי נפט בלוב. אך אובאמה גם נזהר ממעורבות פעילה במיוחד, פן צעד כזה יחריף את הלכי הרוח האנטי-אמריקאיים ויקשה עליו לתמוך את מהלכיו במדינות ערביות אחרות.

הרי בעוד שבלוב מתבצעת מתקפה צבאית באמצעות פצצות וטילים נגד הדיקטטור המקומי, הטובח בעמו, ארה"ב ממשיכה לתחזק את שלטונם של דיקטטורים נפשעים אחרים, המבטיחים זרימה בלתי-מופרעת של נפט וגז. בבחריין, למשל, אובאמה תומך בשתיקה בפלישה של צבא סעודיה להבטחת שלטון המלך, שגם מספק נפט וגם מתיר לצי החמישי של ארה"ב לעגון בנמלי נסיכותו.

במציאות המורכבת הזאת, ממשל אובאמה מתייחס לכוון הצבאי הישראלי כאל רורבה לעת צורך. אולי ישתמשו בו, כאשר יעריכו בוואשינגטון, כי מלחמה בעזה ו/או לבנון יכולה להפנות את הזעם העממי מהשלטון הרקוב במדינות האזור לעבר העימות הישראלי-ערבי, ובדרך זו לדחוק הצידה את הדרישות לדמוקרטיה ולשלטון שידאג קודם כל לחברה האזרחית, למובטלים, לצעירים, לנשים ולעניים.

מאת תמר גוז'נסקי

ראשי הממסד הפוליטי והצבאי בישראל מתנהגים כאותם כלבי ציד חסרי מנוחה, שכבר מריחים את הטרף, אך עדיין מחכים שהאדון ישחרר את הרצועה ויניח להם לתקוף. תוכנית המלחמה הבאה, שיוזמים נתניהו וברק על עזה ו/או לבנון, כבר מוכנה. הדברים ברורים גם ללא הדלפה של מסמכים חסויים.

מדי יום מסלים צה"ל את העימות בדרום. גם כאשר לא משוגרות רקטות מעזה – צה"ל יורה טילים לעבר מטרות ברצועה, בטענה הדמגוגית השדופה, כי פיקוד הצבא יודע, כי נוסעי המכונית שנפגעו מהטיל הכינו עוד חטיפה, או עוד פגיעה, או מה שלא יהיה. ואם לא די בכך, באה הפרובוקציה של החטיפה של דיראר אבו-סיסי, סגן מנהל תחנת הכוח בעזה (טרם פורסם באיזו אשמה מתכוונים להעמידו לדין).

אשר ללבנון, ראשי הממסד הצבאי דאגו להדליף לעיתונאים בחו"ל מפה של דרום לבנון, עליה מסומנים, כך נאמר, מצבורי הנשק והמפקדות של חיזבאללה. מפה זו נועדה לשמש אליבי לתקיפה הישראלית הבאה. לכך אפשר להוסיף את הניסיון להוכיח, שמתקיימת העברת נשק מסוריה ללבנון ומהחיזבאללה לחמאס וכן הלאה.

אך למרות ההכנות הנמרצות, צה"ל טרם פתח במלחמה, משום שהאדון האמריקאי טרם שחרר את הרצועה. אמנם התקיימו לאחורונה ביקורים תכופים של שר הביטחון ברק בארה"ב ושל בכירי צבא אמריקאיים בישראל, אך ככל הנראה, טרם נתנה ארה"ב אור ירוק למלחמה.

החשש מהחלטה בדבר עצמאות פלסטין

ההכנות הצבאיות של נתניהו-ברק, יחד עם הנסיעות התכופות לבירות אירופה, נועדו להשיג מטרה מדינית: הן נועדו ליירט את המאמץ הפלסטיני להגיע בספטמבר הקרוב להחלטה של עצרת האו"ם בדבר כינונה של מדינה פלסטינית בגבולות ה-4 ביוני 1967, עם ירושלים המזרחית כבירתה.

לכאורה, הצהרה כזאת לא תשנה מייד את המצב בשטח, וישראל תמשיך להיות המדינה הכובשת. אך הצהרה כזאת

כנסת בסימן של חקיקה אנטי- דמוקרטית

ערב יציאתה לפגרת פסח, מיהרה
הכנסת להשלים חקיקה גזענית.
בצידה היו גם חוקים נאורים אחדים.

"הנורמה הפרלמנטרית היא, שחוקים נחקקים על מנת לייצר מערכת של איזונים, ובעיקר על מנת לווסת ולצמצם את הרודנות של הרוב ולשמור את הזכויות של המיעוט הלאומי, החברתי, הפוליטי וכו'. מה שקורה בכנסת הנוכחית הוא, שהזיות גזעניות של חברי הכנסת הופכות לחוקים. ישנם ביניהם חוקים שמבטאים סדר-יום מעוות, אנטי-שווינוני, ואחרים מבטאים חוסר ביטחון עצמי של הרוב. וישנם חוקים שנועדו לקידום מכירות פוליטי, על מנת להאדיר את השם של מפלגה זו או אחרת או של חבר כנסת זה או אחר" – סיכם ח"כ מוחמד ברכה את החקיקה עד כה של הכנסת ה-18 בדבריו בעת הצגת אי-אמון של חד"ש בממשלה (28.3). בהמשך אמר ברכה:

בספירת מלאי של החקיקה בכנסת ה-18 נחשפת תמונה עגומה, מבהילה. החוקים שאושרו בקריאה שנייה ושלישית, בתוספת אלה שאושרו בקריאה ראשונה ובקריאה טרומית – יכולים למלא ספר חוקים שאינו מבייש שום משטר אנטי-דמוקרטי, והייתי אומר פאשיסטי. ובנוסף לכך ישנה גם התקנה בעניין חוק האזרחות, המונעת איחוד משפחות. עם החוקים האנטי-דמוקרטיים שאישרה הכנסת הנוכחית נמנים:

1. חוק הקרקעות, המאפשר למדינה למכור אדמות שהופקעו ולא נוצלו בידיה עד חודש יולי 2009, ושמשמעותו - למכור למרבה במחיר אדמות שהופקעו מערבים; 2. חוק החוות הפרטיות בדבר חלוקת האדמות שהופקעו מתושבי הנגב הערבים; 3. חוק משאל עם; 4. החוק המאפשר לבית-משפט להאריך את מעצרו של אסיר פלסטיני מבלי שיופיע בבית-המשפט; 5. החוק בדבר גזילת פיצויים או זכויות של חבר כנסת; 6. חוק הנכבה; 7. חוק ועדות הקבלה; 8. חוק כבילת עובדים זרים למעביד.

בנוסף, הכנסת קיבלה שלוש החלטות מבישות: הקמת ועדת חקירה/רדיפה של העמותות; הקמת ועדת החקירה נגד מכירת אדמות לערבים, שעדיין לא אושרה סופית; וההחלטה להפקיע זכויות של ח"כ חנין וזעבי.

מאגר חוקים והחלטות זה, המזכיר תקופות אפלות בהיסטוריה, מוביל את ישראל, שכבר נתקבעה בתודעת העולם כסרבנית שלום, למעמד של מדינה מצורעת, הנגועה בגזענות ממארת.

ח"כ ברכה סיכם את דבריו בהפנתו שאלה לרוב בכנסת: "האם אינכם רואים לאיזו חרפה אתם מובילים את המדינה הזאת? הרי ישראל הופכת מדינה מפותחת, עם רוב מפורח, שאפילו קברניטיה מתייחסים אליה כאל מדינה זמנית".

ביטול אזרחות בשל הרשעה בעבירה

הח"כים של חד"ש ביקרו בחריפות את הצעת החוק בדבר ביטול אזרחות בשל עבירות הקשורות בביטחון המדינה, שהרוב הימני אישר ב-28.3.

בדיון בקריאה שנייה ושלישית אמר ח"כ חנא סוייד (חד"ש), כי החוק בדבר ביטול אזרחותו של מי שהורשע בעבירות ביטחוניות אינו מידתי, מאחר שהפגיעה שהוא גורם לזכויות הבסיסיות של האדם היא מעל ומעבר לרווח שיצמח ממנו. התרומה להרתעה תהיה מינורית מאוד, אבל הפגיעה בזכויות האדם תהיה מקסימלית ובלתי נסבלת.

תומכי החוק מדברים על אימוץ נורמות בין-לאומיות. אך בפסק דין של בית המשפט העליון בארה"ב, בתיק אפרוים נגד ראסק (1967) נקבע, שאין לשלול אזרחות אפילו מאזרח ארה"ב ששירת בצבא זר, כל עוד לא ביקש זאת. בארה"ב, יש להוסיף, הזכות לאזרחות מעוגנת בחוקה.

אזרחות אינה זכות יתר; היא זכות בסיסית, היא ההשתייכות שלך למולדת. אם אתה שולל ממני את אזרחותי, אתה שולל ממני את עצם היותי בן מולדתי – סיכם סוייד.

ח"כ דב חנין (חד"ש) הדגיש, כי חוק שלילת האזרחות אינו נחוץ לשמירת הביטחון, כפי שהודה השב"כ בדיוני ועדת הפנים.

החוק הזה הוא חלק ממהלך פוליטי כולל, המוביל לשינוי בדמותה של האזרחות בישראל: במקום אזרחות כללית, שהיא זכות של כל אדם החי בארץ הזאת, קובעים מעתה אזרחות מותנית בהתנהגות. חוק האזרחות הזה הוא יישום של סיסמת הבחירות של "ישראל ביתנו" בדבר אזרחות המותנית בנאמנות.

עבירות פליליות נושאות עונשים פליליים. אך את העונשים הפליליים האלה נושאים אזרחים. האזרחות איננה נעצרת בשערי הכלא; גם בכלא יושבים אזרחים. אך החוק החדש ממיר את הענישה הפלילית בשלילת האזרחות, שהיא התשתית המשותפת לכולנו. לפי החוק הזה לא ישללו אזרחות מרוצחי ילדים, אך כן ישללו אזרחות מערבים.

ח"כ עפא אגבאריה (חד"ש) הדגיש, כי אזרחות זה לא רק תעודת זהות; אזרחות זה השתייכות למקום, לעיר, לכפר, להרים, לעשבים, לצמחי העקוב והחוביזה. איש לא יוכל לשלול ממני את שייכותי לאדמתי, לביתי - אמר.

החוק הוא מהלך פופוליסטי, שנועד להביא ל"ישראל ביתנו" תוספת קולות בבחירות הבאות. זה מרכיב במהלך גזעני, המכוון נגד ערבים, אבל גם נגד אתיופים וחרדים.

בית המחוקקים

חוק האכיפה הסביבתית

החוק, ביוזמתו של ח"כ דב חנין (חד"ש), אושר (28.3) בקריאה שנייה ושלישית. החוק החדש מרחיב את סמכויות פקחי המשרד להגנת הסביבה ומעניק להם כלי אכיפה מודרניים ואפקטיביים להתמודדות עם פגיעה סביבתית.

החוק לאיסור פרסום שירותי זנות

החוק, פרי יוזמתו של הח"כים דב חנין ואורית זוארץ (קדימה), אושר ב-28.3 בקריאה שנייה ושלישית. החוק אוסר לחלוטין פרסום שירותי זנות, והעובר על החוק צפוי לשלוש שנות מאסר.

חוק הרישום הפילי – עבירות קלות

החוק שיזמו ח"כ דב חנין ואחרים אושר (28.3) בקריאה שנייה ושלישית. החוק מקצר את משך זמן הרישום הפילי על עבירות קלות, שביצעו חיילים במהלך שירותם הצבאי.

עלייתה ונפילתה של שביתת העו"סים

"הפסדנו בקרב, אבל המערכה טרם הוכרעה" - זה המסר החוזר שוב ושוב במפגשים, בהם לוקחים חלק העו"סים ששבתו והסטודנטים שתמכו בהם.

מאת אפרים דויד

מאות עובדים סוציאליים זועמים הפגינו ב-28.3 בפתח הוועד הפועל של ההסתדרות בתל-אביב. הם מחו על המחטף של יו"ר ההסתדרות, עופר עיני, ושל יו"ר איגוד העובדים הסוציאליים, איציק פרי, אשר בעקבות התערבותו של בית הדין הארצי לעבודה ובתיאום עם האוצר - שמו קץ לשביתה. כך נסתיימה שביתת העובדים הסוציאליים, שנמשכה 23 יום, וידעה במהלכה מחאות והפגנות רבות.

פשרה מבישה

מרכז איגוד העובדים הסוציאליים החליט, במהלך הדיון בבית הדין הארצי לעבודה, לקבל את התכתיבים של האוצר ושל יו"ר ההסתדרות, ולהסכים לפשרה מבישה.

במסגרת הפשרה נשמרה עלות ההסכם, שגובש בין יו"ר ההסתדרות לאוצר. לפי ההסכם של עיני (16.3), היו אמורים העובדים הסוציאליים לקבל תוספת שכר בעלות כוללת של 7.25%. עלות זו הייתה אמורה לכלול תוספת שכר של 1,100 שקלים, וזאת בארבע פעימות.

אולם, בעקבות מחאות קולניות והמוניות של השוכתים, החליט מרכז איגוד העובדים הסוציאליים ב-16.3, ברוב קולות, לדחות את ההסכמות שגובשו בין עיני לאוצר, ולדרוש ממשרד האוצר לנהל משא ומתן על דרישות כלכליות נוספות, שיפרצו את מסגרת העלות של 25%. כך דרשו להחיל את כל התוספות שיושגו על כלל העובדים הסוציאליים באמצעות צו הרחבה להסכם הקיבוצי. אולם משרד האוצר התנגד בתוקף לדרישה.

בדיון (28.3) בבית הדין הארצי, קיבלו רוב חברי מרכז האיגוד החלטה הפוכה, לפיה הם מאמצים את מסגרת העלות שגובשה בהסכם עיני עם כמה תיקונים. לאחר שעתיים של דיונים עם נציגי האוצר, הסכימו הצדדים, כי העו"סים יקבלו תוספת שכר ממוצעת של 22.5% במקום 25% בהסכם המקורי. בתמורה סוכם כי שבוע העבודה לא יוארך בשעה וחצי, אלא יישאר בן 39 שעות. סוגיית מתן צו הרחבה להסכם, כדי שיחול גם על העו"סים המועסקים בשירותי הרווחה המופרטים - הורדה מסדר היום. נציגי האיגוד טענו, כי "ההסכם הזה הוא הדבר הכי טוב שיכולנו להגיע אליו. אם היינו יכולים לשנות גם את טבלת השכר, זה היה אידיאלי עבורנו. אולם קיימת התנגדות של משרד האוצר לכך".

דוברת תנועת "עתידינו" למען עתיד העבודה הסוציאלית בישראל, ענבל חרמוני, אמרה לאחר ההודעה על סיום השביתה, כי "ההסכם שנתקבל מהווה בושה למדינת ישראל. המדינה בחרה סדר עדיפויות לקוי והפקירה את העומדות בחזית החברתית. מבחינתנו, המאבק החל לפני ארבע שנים ולא מסתיים עכשיו. הכוח של העובדות יתורגם לפעולה לטווח רחוק, גם עם שובנו לעבודה".

כל מי שהיה עד להפגנה ליד ההסתדרות בתל-אביב, למבול מכתבי הזעם, שפורסמו בדף השביתה בפייסבוק,

להתכנסויות שנערכו במקומות העבודה ובמוסדות להשכלה גבוהה בשבוע האחרון - מביין שדבריה של חרמוני מחווירים לעומת התחושות בשטח. מפגש (בנושא שאינו קשור לשביתה), שנערך בשבוע שעבר בסניף מק"י וחד"ש בירושלים, בהשתתפות עובדים סוציאליים שובתים, הוקדש בחלקו האחרון לדיון על לקחי השביתה.

תחושות הזעם, האכזבה והרצון לצאת ל"סיבוב נוסף" במאבק, החריפו, כאשר העו"סים גילו לתדהמתם, שימי השביתה נוכו ממשכורת חודש מרס, כ"עונש" על שהעזו לצאת למאבק למען זכויותיהם.

בבלוג "עבודה שחורה", כתבה אחת השובתות, הגר טאוב-אפיל: "בחישוב המאוד יצירתי של משרד האוצר, מסתבר שמשכורתם של העובדים הסוציאליים בחודש מרס היא שלילית. מבירור שעשיתי היום מול גזברות ביה"ח עולים הדברים הבאים: משכורת מרס נסגרה על פי הנוהל ב-23 לחודש. הנחיית האוצר בתאריך הנקוב הייתה להוריד 20 ימי שביתה. מדובר על שבוע לפני תום השביתה! בפועל שבתנו 17 ימי עבודה, ובכל זאת, לא נעשה שינוי בהנחיה, למרות שכבר שלושם הוכרו על סיום השביתה! ועוד: הורדה על ימי שביתה מחושבת לפי 42 שעות, בעוד שהשכר כשאנו מקבלים מחושב לפי 39 שעות. לסבר את אוזניכם, בתלוש המשכורת שלי כתוב בשורה התחתונה **מינוס 90 שקלים**. כך שלמרות שעבדתי לפחות 9 ימים החודש, אני חייבת למדינת ישראל כסף. אותי זה מחריד".

מי מפחד מהעובדים הסוציאליים?

מסקנה פוליטית מרכזית של התוצאה המבישה של השביתה היא, שהממשלה והאוצר מוסיפים לתמוך בהעסקה זולה של עובדים, הן במגזר הציבורי והן במגזר המופרט, ובמיוחד כאשר מדובר בעובדות. כך, ממשיך האוצר לשרת את האינטרסים של בעלי ההון.

המסקנה השנייה - ישנם בהסתדרות (בייחוד היו"ר), ואף באיגוד העובדים הסוציאליים, המשלימים עם מדיניות זו. הרי במשך 17 שנים, הם סרבו לנהל מערכה למען שכר הוגן לחברי האיגוד ונגד הפרטת שירותי הרווחה, שני תהליכים קשורים ומקבילים. הדרישה הזועקת של העובדות הסוציאליות הצעירות ושל הסטודנטים במחלקות לעבודה סוציאלית להוצאת צו הרחבה להסכם הקיבוצי, כאמצעי למאבק במדיניות הניצול וההפרטה - נפלה על אוזניים אטומות בכל הנוגע לאוצר, לממשלה ולראשי ההסתדרות.

עופר עיני מוכיח שוב ושוב, שהוא אינו נציגם של העובדים במאבקם נגד המעסיקים, אלא הוא נציגם של המעסיקים בניסיונם "לאלף" את העובדים. עם פרוץ השביתה, במקום לקדם את התמיכה בשוכתים, לקרוא לשביתות סולידריות ולהפגנות, עיני שהה במשך שבוע שלם בארה"ב בשירות מדיניות הכיבוש של ממשלת הימין. בשבוע המשך לפעול, בשירות הממשלה, לקדם את ההסכם הגרוע.

(המשך בעמוד 4)

עמדת כמחצית מהנוער היהודי: לשלול זכויות מערבים

מחקר הנוער והצעירים השלישי, שערכה קרן פרידריך אברט בשיתוף מרכז מאקרו לכלכלה מדינית ב-2010, ואשר תוצאותיו פורסמו בימים אלה, מלמד על הקצנה נוספת בעמדות הנוער היהודי בישראל.

המחקר מבוסס על סקר, שבדק את עמדותיהם של 1,600 בני נוער וצעירים, יהודים וערבים, במגוון רחב של נושאים, לרבות לאומנות, דמוקרטיה והיחס למוסדות המדינה. התמונה המצטיירת היא, שהנוער בישראל של 2010 זנח ברובו ערכים דמוקרטיים, ימני, נוטה לגזענות, למרדנות ולאלאימות, והתייאה מהסיכוי לשלום.

תוצאות הסקר, שערך מכון דחף בניהול ד"ר מינה צמח, מוצגים בספר "גם וגם: סתירות בזהות בקרב צעירים בישראל", שיצא לאור בשבוע שעבר.

כמה תוצאות מהסקר:

חשיבות הדמוקרטיה כיעד לאומי בקרב בני הנוער ירדה מהמקום השני ב-1998 (26% הגדירו אותה אז ככזו) למקום השלישי ב-2010, עם 14% בלבד. במקביל, עלתה חשיבות ה"יהודיות" כיעד לאומי - מהמקום השלישי (18%) ב-1998 למקום הראשון ב-2010, עם 26%.

כ-60% מהצעירים ומבני הנוער היהודים מעדיפים "מנהיגות חזקה" על פני שלטון חוק. כמחצית מבני הנוער היהודים (46%) נוטים לשלול מהאזרחים הערבים זכויות פוליטיות בסיסיות, כמו הזכות להיבחר לכנסת. בתשובה לשאלה, אלה תחושות עולות בהם, כשהם חושבים על ערבים, השיבו 25% - "שנאה", ו-12% - "פחד".

מניתוח שערכו פרופ' אפי יער ויסמין אלקלעי עולה, כי רוב הצעירים בישראל (42%) סבורים, כי המחלוקת בין היהודים לערבים היא האיום הגדול ביותר כיום על מדינת ישראל, לעומת 23% שטענו כי דווקא הפילוג בין הדתיים לחילוניים הוא המסוכן ביותר. ב-1998, לעומת זאת, ראו 44% את השסע הדתי-חילוני כאיום הגדול ביותר על ביטחון המדינה, לעומת 27% שסברו אז, כי העימות היהודי-ערבי הוא החמור מכולם. החוקרים סבורים שיש קשר ישיר בין תפיסת האיום לבין הצניחה בתמיכה בערכי הדמוקרטיה ושוויון זכויות לערבים, וכי הנתונים מצביעים על תהליך של הקצנה בחברה הישראלית.

התגברות תחושות הפחד מהערבים והנכונות לשלול מהם זכויות מתבטאת גם בדרך, בה בני הנוער מגדירים את זהותם הפוליטית. לפני 13 שנים, 48% מהנשאלים הגדירו עצמם כימניים, ואילו ב-2010 - 62%. מנגד, בעוד שב-1998, 32% מהנשאלים הגדירו עצמם כשמאליים, הרי שכעת רק 12% בלבד ממצבים עצמם בצד השמאלי של המפה.

פוטר כל העובדים הערבים במרוכל "חצי חינוך" במודיעין

21 העובדים הערבים במרוכל "חצי חינוך" במודיעין פנו לאחרונה לנציבות שוויון הזדמנויות בעבודה ודיווחו, כי הופתעו לקבל מכתבי פיטורים בעלי נוסח זהה, המודיעים להם על הפסקת עבודתם. עוד לפני הפיטורים, חלה החמרה ביחס אליהם מצד מנהל הסניף. העובדים ציינו, כי לא נמסר להם כל הסבר בדבר סיבת הפיטורים.

נציבות שוויון הזדמנויות בעבודה פנתה ב-30.3 לבית הדין לעבודה בדרישה לבטל את ההחלטה של רשת חנויות המזון "חצי חינוך" לפטר את כל העובדים הערבים בסניף הרשת במודיעין.

עו"ד ציונה קניג יאיר, נציבת שוויון הזדמנויות בעבודה, אמרה בתגובה למקרה כי "החשד לפיטורים על רקע לאום של 21 העובדים מחייב בדיקה מעמיקה של הנציבות, מתוקף היותה הגוף האחראי על אכיפה אזרחית של חוקי עבודה. החקיקה אוסרת חד משמעית אפליה מכל סוג שהוא".

"נוהל החזרה חמה" נמשך

עוד באוגוסט 2007, הוגשה לבג"ץ עתירתם של ארגוני זכויות אדם נגד הנוהל המחפיר הידוע בכינויו "החזרה חמה". לפי נוהל זה, חיילי צה"ל תופסים פליטים המסתננים לשטח ישראל ומאלצים אותם לשוב על עקבותיהם למצרים, וזאת לפני כל בירור של הטענה שהם פליטים.

נציבות האו"ם לענייני פליטים כבר קבעה חד-משמעית, כי מדיניות "ההחזרה החמה" היא הפרה בוטה של מחויבותיה החוקיות של מדינת ישראל כלפי פליטים הנמלטים על נפשם. בהתאם לאמנות, שישראל חתומה עליהן, חל עליה איסור להחזיר פליטים למקום, שם נשקפת סכנה לחייהם או לחירותם, או שהם עלולים שם ליפול קורבנות לעינויים.

אך למרות הכל, בינתיים נמשך הנוהל המחפיר הזה.

שביתת העו"סים

(המשך מעמוד 3)

הגדיל לעשות הממונה על השכר באוצר, אילן לוי, אשר הרים תרומה לא מבוטלת לתהליך הפאשיזציה, המתחולל בישראל. כמסקנה משביתת העו"סים, דרש ארון לוי להגביל את זכות השביתה. בריאיון שהעניק ל"גלובס" (29.3), אמר לוי: "הממשלה תידרש לשקול חקיקה באשר לבוררות חובה בשירותים חיוניים. שביתה ככזו בדימונה, בנמלים, ברשות שדות התעופה, ובעתיד גם ברכבת ובמערכת הבריאות (הרופאים); והתחרות בין ההסתדרות לכוח לעובדים, תחייב את הממשלה לשקול פתרון אחר, שמצד אחד ינטרל את זכות השביתה של אותם ארגוני עובדים".

נקודת אור

אך למרות ההסכם המביש, קיימת נקודת אור מרכזית בשביתת העו"סים: פעילותם הנחושה והלוחמנית של אלפי עובדות ועובדים סוציאליים ושל מאות הסטודנטים לעבודה סוציאלית במהלך השביתה. לראשונה, ומזה שנים רבות, קבוצה גדולה של עובדים לקחה את גורלה בידיה, והיא היא הפכה לקובעת את הקצב, את הטון ואת עומק המאבק. שביתת העו"סים, שזכתה בתמיכה עממית גורפת, גרמה לקפיצת מדרגה תודעתית-מעמדית בקרב השוכתים. ההתארגנות "עתידנו" של העובדים הסוציאליים הצעירים וההתארגנות "עו"סים שינוי" בקרב הסטודנטים באוניברסיטאות ובמכללות - היו גורם מרכזי בשביתה.

עובדים סוציאליים רבים סבורים, שעתה על קבוצות פעילות אלה לקחת את האחריות לעתיד האיגוד. "הפסדנו בקרב, אבל המערכה טרם הוכרעה" - זה המסר החוזר שוב ושוב במפגשים, בהם לוקחים חלק העובדים הסוציאליים ששבתו והסטודנטים שתמכו בהם.

אפרים דויד

כיבוש אינו מחלוקת נדל"נית

את השיח הפוליטי על עתיד השטחים הכבושים, ובכלל זאת עתיד ההתנחלויות, מנסים להחליף בשאלה, מי החזיק בקרקע לפני שהופקעה.

מאת דניאל רוזנברג

הסבירות. לעומת זאת, הפקעת קרקע פרטית, שנעשית לצרכים ביטחוניים מפורשים, תיחשב לרוב לגיטימית. מסורת הפסיקה מלמדת, כי כאשר מצליחה מערכת הביטחון לשכנע את בג"ץ, כי לצעדים שהיא מובילה אכן אין אלטרנטיבה, יאשר לרוב בג"ץ את החלטותיה המנהליות של מערכת הביטחון, המקבלות מעמד של חינויות ולגיטימיות.

שיח הזכויות נותר על הנייר

נשאלת השאלה, האומנם אופי הבעלות על הקרקע ממלא תפקיד מפתח בשאלת גורל ההתנחלויות? ניסיון 44 שנות הכיבוש מלמד, כי מדיניות ממשלות ישראל בשטחים אינה מיזם כלכלי ואינה נקבעת לפי שיקולי הבעלות על הקרקעות המופקעות. בניית ההתנחלויות היא צעד פוליטי של ממשלות ישראל לדורותיהן. מטרת ההתנחלויות - לבסס ריבונות ישראלית בשטחים הכבושים ולחשק את הפלסטינים בעמדה נחותה יותר במשא-ומתן המדיני. לכן, אין משמעות רבה לשאלה, מי מחזיק באותן קרקעות. הממשלות החליטו על מיקומן של ההתנחלויות לפי שיקולים טריטוריאליים, דמוגרפיים, כלכליים ולעתיים דתיים, אך לא לפי ההבחנה בין הקרקע בבעלות פרטית לקרקע ציבורית.

לכן חשוב לחזור ולהדגיש, כי הכיבוש אינו פרויקט נדל"ני ואינו יכול להיות מובן כסכסוך סביב בעלות על רכוש. באופן מעשי, פסיקת בג"ץ נגד הפקעת קרקע פלסטינית פרטית (שלא משיקולי "ביטחון") ושיח זכויות הנדל"ן הנלווה אליו - לא הובילו לשינויים מהותיים בשטח. דו"ח שלום עכשיו משנת 2006 חושף את העובדה, כי גם היום, שנים ארוכות לאחר אימוץ המדיניות הליברלית של כיבוד קדושתו של הקניין הפרטי, שהוביל בית המשפט, נמצאות כמעט 40% מההתנחלויות על אדמה פלסטינית פרטית, אשר הופקעה לצורך הקמתן.

המסקנה המתבקשת היא, כי שיח זכויות הקניין, שמקדם בג"ץ, מחטיא את התמונה הגדולה: במקום לראות את הכיבוש כבעיה פוליטית, המשפיעה בראש ובראשונה על זכויותיהם הקולקטיביות (הלאומיות) של הפלסטינים ואשר מתנהל במישור הבין-מדינתי, מקדם בג"ץ את התפישה, כאילו הכיבוש הוא לא יותר מאשר פגיעה בזכויותיהם של הפלסטינים כפרטים, כבעלי אדמות. תפיסה זו, שאינה מקלה את מצבם של הפלסטינים, מצמצמת את השיח הציבורי בנוגע למדיניות ישראל בשטחים הכבושים ותוחמת אותו בגבולות השיח של זכויות הפרט.

הבנייה בהתנחלויות היא צעד פוליטי של ממשלות ישראל לדורותיהן, שנועד לבסס ריבונות ישראלית בשטחים הכבושים. אך השיח שמקדם בג"ץ מעביר את נקודת הכובד לשאלת הבעלות על הקרקע, עליה מוקמת ההתנחלות.

הכרותו של בנימין נתניהו, ראש הממשלה, בשבוע שעבר, לפיה ישראל תהרוס שלושה מאחזים, שהוקמו בשטחים על קרקע פרטית של פלסטינים - אינה תחילתה של מדיניות חדשה. מהלך זה נעשה בהשראת הקו המשפטי והפוליטי, השורר בישראל זמן רב, ואשר רואה בהקמת התנחלויות על אדמות פרטיות דבר חמור ביותר. סוג זה של שיח נוטה לראות בהתנחלויות המוקמות על אדמות פרטיות מהלך לגיטימי פחות, מאשר הקמת התנחלויות על קרקע המצויה בבעלות ציבורית.

ההפרדה הזאת בין סוגי הקרקע, שעליהן נבנות ההתנחלויות, אינה מלמדת, שממשלת נתניהו אימצה לפתע שיח הומניטארי. ההתבטאות של נתניהו מבטאת מגמה אחרת - מגמה של חלחול נורמות משפטיות לתוך השיח הציבורי סביב המדיניות בשטחים. תהליך זה משקף גם את ההיצמדות, הן בימין והן בשמאל הציוני, לשיח זכויות, המעמיד במרכזו את זכויות הפרט, ודוחק הצידה את הזכויות הקולקטיביות, הלאומיות. תהליך זה מתרחש בחסות פסיקות בג"ץ, אשר יפורטו להלן.

פסיקות בג"ץ

בשורה של פסיקות, נטה בג"ץ לאשר הקמת התנחלויות "משיקולים ביטחוניים". כזה היה המצב בהחלטות, שעסקו בהפקעת קרקע לצורך בנייתה של גדר ההפרדה (ר' פסק דין שניתן ב-2006 בתיק 5488/04, מועצה מקומית א-ראם נגד ממשלת ישראל).

אך במקביל עסק בג"ץ גם בשאלה, למי הבעלות על הקרקע הפלסטינית המופקעת. בפסיקתו הוותיקה של בג"ץ משנת 1979, בפסק הדין בג"ץ 390/79 דויקאת נגד ממשלת ישראל, נכתב, כי אין להפקיע קרקעות פרטיות לשם הקמת התנחלויות. עקב כך, פסק אז בג"ץ, יש לפנות את גרעין אלון מורה, אשר הקים בגדה התנחלות על קרקע פרטית.

בפסיקה זו קבע, למעשה, בית המשפט העליון באופן תקדימי את האבחנה בין הפקעה לגיטימית (של קרקע ציבורית) לבין הפקעה בלתי-לגיטימית (של קרקעות פרטיות).

התקדים הזה, שקבע בג"ץ, נקלט בזירה הפוליטית והמשפטית באופן הבא: מעתה, אין להפקיע קרקע פלסטינית פרטית למען הקמת התנחלויות אידיאולוגיות (שלא נלווה אליהן תירוץ ביטחוני). הפקעה כזאת אינה מתקבלת על הדעת, משום שזכויות הקניין של תושבי השטחים נפגעות ממנה, ולכן אינה עומדת במבחן עקרונות

מעוניין/נת לקבל הביתה את "זו הדרך"?

שלחו שם וכתובת אל: info@maki.org.il

המשלוח ללא תשלום.

תרומות לפקודת מק"י, ת"ד 26205, ת"א 61261,

יתקבלו בברכה.

רבבות השתתפו באירועי יום האדמה

עובדי המינהל והמשק בבתי החולים נערכו לשביתה והשיגו תוספת שכר

בסוף השבוע שעבר נחתם הסכם בין עובדי המנהל והמשק בבתי החולים הממשלתיים לבין האוצר, לפיו יועלה שכרם ב-10-8 אחוזים. העלאת השכר תבצע בשתי פעימות: בפעימה הראשונה יקבלו העובדים העלאה שתחול רטרואקטיבית מאוגוסט 2010 (עת הכריזו על סכסוך העבודה); והפעימה השנייה תחול באוגוסט 2011.

הרופאים נערכים לשביתה

ההסתדרות הרפואית בישראל נערכת לשביתה רופאים, לאחר שהאוצר דחה את דרישותיה להעלאת שכר, להקטנת העומס בבתי החולים ולתוספת תקנים.

שכר המינימום גדל ב-40 שקלים

לפי חוק שכר מינימום, הקובע כי ב-1 באפריל יתעדכן שכר המינימום יחסית לשכר הממוצע במשק, הועלה שכר המינימום החודשי ב-40 שקלים – מ-3,850 ל-3,890 שקלים. שכר המינימום לשעת עבודה הועלה ב-21 אגורות: מ-20.70 שקלים ל-20.91 שקלים.

מאבק הסגל הזוטר באוניברסיטאות

המור"מ בין ארגוני הסגל הזוטר לבין ועד ראשי האוניברסיטאות (ור"ה) התפוצץ ב-31.3. המור"מ נועד לעדכן את ההסכם הקיבוצי של אלפי המרצים ועוזרי ההוראה באוניברסיטאות, המוגדרים "סגל זוטר". תוקפו של ההסכם האחרון פג עוד בספטמבר 2010.

רבבות, ובהם פעילי מק"י וחד"ש, השתתפו בתהלוכות ובאירועים לציון 35 שנים ליום האדמה. התהלוכות המרכזיות נערכו בסחנין-עראבה בגליל ובאל-עראקיב בנגב. באותו יום נערכה שביתה כללית של האוכלוסייה הערבית. אירועי יום האדמה השנה עמדו בסימן המערכה נגד הנישול והריסת הבתים ונגד החקיקה הגזענית ביוזמת הימין.

סחנין-עראבה

בתהלוכה בגליל (30.3) נשאו המפגינים דגלים אדומים, דגלים שחורים ודגלי פלסטין. המפגינים קראו קריאות מחאה נגד הריסות בתים ונגד גירוש ערבים מאדמותיהם. בתום התהלוכה נערכה עצרת בכיכר המרכזית בעראבה. התהלוכה עברה בשקט, לאחר שבהתאם להסכמות שהושגו, המשטרה לא נכנסה ליישובים.

בעצרת בעראבה אמר ראש מועצת עראבה, עומר נסאר, כי היישובים הערביים מתמודדים עם מחסור חמור בשטחים לבנייה. הוא תבע מהממשלה לפעול לאלתר להרחבת שטחי השיפוט של היישובים הערביים.

אל-עראקיב

בכפר הלא-מוכר אל-עראקיב, שהמשטרה הרסה אין ספור פעמים בשנה האחרונה, נערכה (30.3) עצרת בהשתתפות אלפים. הנואם המרכזי היה ראמו ג'ראסי, ראש עיריית נצרת ויו"ר ועד ראשי הרשויות המקומיות הערביות.

לוד

ב-29.3 נערכה בלוד תהלוכה לציון יום האדמה בהשתתפות 1,500 מפגינים. במרכז התביעות של המפגינים – הפסקת הריסות בתים של המשפחות הערביות בעיר.

דלית אלכרמל

ב-2.4 נערכה עצרת מחאה של תושבי דלית אלכרמל על אדמות אום אלשוקף, בקריאה להפסיק את גזל הקרקעות. העצרת אורגנה בידי הוועדה העממית להגנה על אדמות כפרי הכרמל וועד היוזמה הערבי-הדרוזי.

יפו

בשבת, 2.4, צעדו תושבי יפו והאזור, ערבים ויהודים, בהפגנה לציון יום האדמה, תחת הכותרת "די להתנחלות ! כן לפתרון דוור!". בסיום ההפגנה התקיימה עצרת בגן השניים.

עובדי הכורים דורשים תוספת שכר

עובדי הכורים הגרעיניים בדימונה ובנחל שורק ועובדי המכון הביולוגי בנס ציונה הודיעו בשבוע שעבר, כי הם נערכים לשביתה כללית. סכסוך העבודה באתרים אלה הוכרז עוד באוקטובר 2010. מאז התנהל משא ומתן בין ראשי הוועדים לבין נציגי הממונה על השכר במשרד האוצר - אולם ללא תוצאות. עילת הסכסוך הם פערי השכר הגדלים בין העובדים בדירוג המחקר ביחידות השונות לבין עובדים אחרים באותן יחידות, כמו: המהנדסים, האקדמאים, ההנדסאים וכן בדירוג המקצועות הטכניים.

מק"י – סניף רמלה
 ביום ו', 8 באפריל, בשעה 16.00
 ברחבה ברחוב שמשון הגיבור (מול המועדון)
משמרת הפגנה
ממשלת היוקר – הביתה!

מכללת הגדה השמאלית
 אחד העם 70, ת"א
 קורס לימודי
המהפכות הסמויות מן העין
 ביום ד', 6 באפריל, בשעה 19.30
התקוממות, אינתיפאדה או מהפכה של ממש? - עיסאם מח'ול
 ביום ד', 13 באפריל, בשעה 19.30
רפואה שעומדת על המשמר – ד"ר דני פילק
 לפרטים נוספים: 052-6939829